

works on the topic under study. The adjacent criminal institutes of release from criminal responsibility and release from punishment and its serving has been analysed. The author has suggested a specific approach to understanding the forms of criminal liability and the release from punishment. Article 84 of the Criminal Code of Ukraine and judicial practice of Ukraine on this issue have been examined. A feature of the release from punishment due to illness is the state of health of the convict.

The concept of release from punishment due to illness under the criminal law of Ukraine has been defined. So, release from punishment due to illness is the refusal the state to executing, on the court conviction or from its further execution, in connection with the state of health of the convict, impeding the serving of punishment, until his/her recovery.

The author offers suggestions for improving the institute of release from punishment due to illness. The definition of this concept is recommended to introduce into the criminal legal doctrine of Ukraine and judicial practice of Ukraine, in particular in the clarifications of the Plenum of the Supreme Court.

Keywords: *notion, definition, illness, criminal responsibility, release from punishment, non-performance by the state.*

УДК 343.9

DOI: 10.31733/2078-3566-2019-4-230-236

Павлик М. П. ©
аспірант
(Національна академія
внутрішніх справ)

ХАРАКТЕРИСТИКА СПОСОБІВ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯМ ЗА КОРДОНОМ

У статті розглянуто наукові підходи щодо визначення та класифікації способів вчинення злочину, досліджено криміналістично-значущі особливості, що формують способи вчинення злочинів, пов'язаних із працевлаштуванням за кордоном. Увага приділяється описанню способів, з'ясуванню їх особливостей, визначенню факторів, які впливають на їх формування, на підставі чого здійснено їх систематизацію. Усі варіанти злочинних дій у сфері працевлаштування за кордоном класифіковано за чотирма критеріями: залежно від суб'єкта, яким вчиняється злочин; залежно від рівня суспільної безпеки; залежно від тривалості дій; залежно від характеру дій.

Ключові слова: *шахрайство, працевлаштування за кордоном, угода, способи шахрайства, роботодавець, працівник.*

Постановка проблеми. Стаття 43-46 Конституції України гарантує, що кожен член суспільства має право на працю, на відпочинок, на соціальний захист, на безпечні та здорові умови праці і на заробітну плату. Держава при цьому повинна створювати умови, необхідні громадянинові для повної реалізації своїх прав [1]. Між тим, прогресивні зміни у структурі злочинності та поява нових сучасних способів дій, у тому числі й у сфері працевлаштування, ускладнили можливість держави повною мірою захищати вищевказані права громадян. Маючи на меті отримати більш привабливі умови життя та праці за кордоном, велика частина населення України мігрує в пошуках кращого життя та високооплачуваної роботи. Як відомо, великий попит завжди зумовлює низку пропозицій, у тому числі з боку недобросовісних суб'єктів, які вчиняють злочинні дії.

Вказане викликає застосування дієвих заходів для вирішення проблем розкриття та розслідування злочинів, пов'язаних із працевлаштуванням за кордоном. Натомість

© Павлик М. П., 2019
k_ksmp@dduvs.in.ua

мість, розкриття злочину є неможливим без з'ясування способу його вчинення, що є ключовою ланкою у розробці будь-яких методик і є системою детермінованих дій, яка включає в себе злочинний результат.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми свідчить, що спосіб вчинення злочину є центральним елементом механізму вчинення злочину і неодноразово розглядався у наукових працях Р.С. Белкіна, Г. Г. Зуйкова, В. П. Колмакова, В. О. Образцова, М. В. Салтєвського, А. М. Селіванова, Н. П. Яблокова та інших вчених. Між тим, проведений аналіз показав, що способам вчинення злочинів, пов'язаних із працевлаштуванням за кордоном, дотепер не приділялося достатньої уваги. Цей факт можна пояснити тим, що через суттєві соціально-економічні зміни у нашій державі трудова міграція населення набула поширення саме в останні роки. Враховуючи потреби пересічних громадян, злочинці швидко адаптувалися до нових соціальних умов і віднайшли нові способи дій.

Це вказує на необхідність удосконалення правоохоронної діяльності з позиції висвітлення відомостей про сучасні способи шахрайства у вказаній сфері, що і визначає актуальність даної статті.

Метою статті є аналіз наданих в юридичній літературі підходів до трактування способу злочину, а також надання характеристики способам вчинення шахрайств у сфері працевлаштування за кордоном та їх класифікації.

Виклад основного матеріалу. Діапазон думок вчених із загальних питань визначення поняття та змістовної частини способу вчинення злочину дуже широкий. Так, А. М. Колесніченко та А. М. Савченко визначили спосіб вчинення злочину як усе те, що характеризує дії злочинця при підготовці (підшукування місця, вибір предмета посягання, готування знарядь і засобів, необхідних для здійснення злочинної цілі тощо), вчиненні злочину і приховуванні його слідів [2, с. 62].

На думку Г. Г. Зуйкова, спосіб вчинення злочину є системою взаємообумовлених рухливо детермінованих дій, спрямованих на підготовку, вчинення і приховування злочину, які пов'язані з використанням відповідних знарядь і засобів, а також часу, місця та інших сприятливих обставин об'єктивної обстановки здійснення злочину [3, с. 9].

М. І. Єнікеєв визначає спосіб вчинення злочину через систему прийомів, дій, операційних комплексів, зумовлених метою і мотивами дій, психічними і фізичними якостями особи, в яких виявляються психофізіологічні і характерологічні особливості людини, її знання, вміння, навички, звички і ставлення до різних проявів дійсності. Для кожного злочину існує свій системний «набір», комплекс дій і операцій. У кожної людини також є система узагальнених дій, що свідчать про її індивідуальні особливості. Ці комплекси так само індивідуалізовані, як і папілярні візерунки пальців, проте, відрізняючись від останніх, сліди цих комплексів завжди залишаються на місці злочину [4, 105].

М. І. Панов розглядає спосіб злочину як усвідомлений, вольовий акт поведінки людини, спрямований ззовні, що формується під впливом певних мотивів та покликаний досягнути конкретну мету [5, с. 70]. Натомість, В. В. Пясковський наголошує, що спосіб вчинення злочину – це не просто сукупність вольових дій, а закономірно визначена, структурована система поведінки суб'єкта, спрямована на його підготовку, вчинення та приховування кримінального правопорушення [6, с. 37].

Аналізуючи думки науковців, можна побачити, що більшість вчених визначає спосіб вчинення злочину через призму психологічних та фізіологічних властивостей суб'єкта злочину, що є динамічною системою взаємопов'язаних дій з підготовки, вчинення та приховування злочину, спрямованих на досягнення кінцевого результату.

Проте не всі вчені одностайні у такому погляді. Зокрема, О. М. Колесніченко стверджує, що слід розрізняти «спосіб підготовки до вчинення злочину, спосіб самого вчинення, а також приховування злочину» [7]. Розділяє криміналістичні поняття «спосіб вчинення» і «спосіб приховування злочину» й Г. М. Мудюгін [8, с. 65-66]. Водночас наголошуючи, що спосіб вчинення злочину не завжди має повну структуру, В. Ю. Шепітько допускає й повноструктурний варіант [9, с. 328].

У той же час, слід зазначити, що дискусії щодо структури способу вчинення зло-

чину в основному ведуться у загальному вигляді, не прив'язуючись до певного виду злочину. Хоча, як на наш погляд, це є помилкою, оскільки у такий спосіб визначити повноструктурність способу складно. Якщо абстрактно підходити до структурування способу, то більш вдалою вважаємо позицію В.Ю. Шепітько, який допускає існування структури способу вчинення злочину у різних варіантах. Дійсно, є такі склади злочинів, що не містять у собі дій із підготовки або приховування. В основному йдеться про злочини, в яких умисел виник раптово в силу певних обставин, або злочинець швидко зник з місця події, не передбачивши заздалегідь дії із приховування.

Водночас, аналіз наукової літератури, кримінальних проваджень та вивчення результатів анкетування правоохоронців дозволили зробити однозначний висновок, що спосіб вчинення злочинів, пов'язаних із працевлаштуванням за кордоном, потрібно визначати як повноструктурний комплекс дій, спрямованих на підготовку, вчинення чи приховування злочину. При цьому, слід мати на увазі, що діяльність у сфері працевлаштування є у більшості випадків прихованою від сторонніх осіб та недосяжною для реагування правоохоронних органів, а способи дій злочинців постійно удосконалюються, залежно від змін у правовому полі та у соціально-економічному напрямку.

З огляду на це, можна погодитися із думкою С. М. Зав'ялова, що спосіб вчинення злочину є найбільш динамічною і рухомою характеристикою, оскільки саме спосіб – безпосередня форма адаптації злочинців до соціальних умов, що змінюються. Особливий інтерес щодо їхньої новизни й актуальності мають способи вчинення нових для нашого кримінального законодавства злочинів, а також раніше відомих злочинів, але вчинених новими, більш кваліфікованими, малодослідженими з криміналістичних позицій способами [10, с. 12].

У загальному вигляді сучасні способи вчинення злочинів у сфері працевлаштування за кордоном можуть містити наступні підготовчі дії:

визначення часу, місця та способу вчинення злочину;

– складання плану дій та забезпечення сприятливих умов для досягнення злочинного умислу (оренда приміщення, в якому знаходиться агентство з працевлаштування; відкриття рахунків у банку; створення атмосфери, що сприятиме прийняттю «правильного» рішення; отримання або підробка необхідних документів (ліцензії на надання посередницьких послуг з працевлаштування, договорів з закордонними фірмами, що пропонують роботу тощо), що запевняють потенційного робітника у сумлінності дій; підготовка засобів учинення злочину;

– знаходження співучасників та осіб, які сприятимуть вчиненню злочину;

– пошук безробітних на біржах праці, через мережу Інтернет з метою надання пропозиції допомоги у працевлаштуванні за кордоном, ведення з ними переписки щодо можливих місць роботи у різних державах;

– розміщення рекламних оголошень у друкованих та електронних ЗМІ про вигідні умови заробітку за кордоном;

– збирання необхідних відомостей про особу, у відношенні якої планується вчинити злочин, у відношенні осіб, які сприятимуть здійсненню злочинної операції;

– планування способів переправлення через державний кордон;

– підготовка засобів маскування.

Проте мусимо зауважити, що цей перелік є дещо узагальненим і більш докладно про способи підготовки можна вести мову тільки в межах конкретного способу злочинних дій у сфері працевлаштування за кордоном із відображенням його змістовної частини.

Слід зауважити, що деякими вченими було здійснено спроби класифікувати способи вчинення шахрайств, пов'язаних із працевлаштуванням. Наприклад, М. В. Шкрибайло сформував наступні способи:

– «мережевий маркетинг» (обман через Інтернет);

– «підпільні кадрові агентства» (насправді компанії з надання інформаційних і консультаційних послуг);

– «майстерня вдома» (шахраї пропонують роботу на дому, обіцяючи при цьому нескладні завдання й хорошу оплату, проте спершу за працевлаштування необхідно заплатити);

– «медкомісії під час працевлаштування» (комісії зазвичай є або безкоштовними, або їх оплачує підприємство-роботодавець, тому шукачу роботи варто насторожитися,

якщо від нього вимагають оплатити ці послуги);

- «робота на випробувальний термін» (без наміру подальшого працевлаштування);
- платне навчання перед початком роботи;
- працевлаштування за кордон (маючи на меті виманити кошти в шукача роботи, проте без наміру сприяти в працевлаштуванні);
- надання неправдивих довідок про працевлаштування з метою отримання соціальних виплат [11, с. 188].

Проте вказана класифікація стосується тільки шахрайств і не охоплює інші склади злочинів у сфері працевлаштування. До того ж, у ній лише фрагментарно згадується про злочинні дії при працевлаштуванні за кордон.

Узагальнення даних судово-слідчої практики надало можливість дійти висновку, що злочинні дії можуть здійснюватися як особами, котрі виступають у ролі роботодавців, так і особами, які мають намір працевлаштуватися за кордоном. У ряді випадків вчиненню злочину можуть сприяти інші особи, у тому числі діяльність яких пов'язана із супроводженням дій, необхідних для переправлення за кордон з метою працевлаштування.

Зважаючи на це, пропонуємо виділити перший критерій для класифікації способів вчинення злочинів у сфері працевлаштування за кордоном – залежно від суб'єкта, яким вчиняється злочин:

- комплекс злочинних дій, вчинених особою, яка має намір отримати роботу за кордоном;
- комплекс злочинних дій, вчинених особою, яка виступає в ролі роботодавця, співробітником компанії з працевлаштування (як справжнього, так і підставного);
- комплекс злочинних дій, вчинених особою, діяльність якої пов'язана із супроводженням дій, необхідних для переправлення за кордон з метою працевлаштування;
- комплекс злочинних дій, вчинених особами, які не мають ніякого відношення до діяльності, пов'язаною із працевлаштуванням за кордоном.

Залежно від рівня суспільної небезпеки:

із звичайним рівнем суспільної небезпеки (нелегальна міграція, грубе порушення угоди про працю та ін.);

із підвищеною суспільною небезпекою (торгівля людьми під виглядом працевлаштування за кордон тощо).

Залежно від тривалості дій:

– дії, що не розтягнуті істотно в часі (отримання грошей за псевдопосередницькі послуги та зникнення та ін.);

– дії, пов'язані із тривалим перебуванням особи за кордоном (трудова, сексуальна експлуатація тощо).

Залежно від характеру дій:

– створення фіктивних сайтів щодо працевлаштування за кордоном з обов'язковим «вступним внеском»;

– введення в оману стосовно умов праці особи, яка користується послугами суб'єкта підприємницької діяльності, який займається посередницькою діяльністю з працевлаштування за кордоном (за умов легального працевлаштування);

– створення фіктивної посередницької фірми з надання послуг щодо працевлаштування на роботу за кордоном без мети надання таких послуг з подальшим зникненням;

– отримання грошей за оформлення документів і переправлення потенційних робітників за кордон, з подальшим зникненням працівників посередницьких фірм, які не мали намір виконати взяті на себе зобов'язання;

– укладання «псевдоугоди» із особами, які мають намір отримати роботу за кордоном з подальшим відбиранням документів та вивозом за кордон з метою трудової чи сексуальної експлуатації;

– укладання «псевдоугоди» із особами, які мають намір отримати роботу за кордоном з подальшим відбиранням документів та вивозом за кордон з метою залучення до жебракування та використання у злочинних схемах (може бути в обмін на повернення документів та переправлення знову до території України);

– працевлаштування моряків на торгові судна міжнародного сполучення із залу-

ченням до контрабанди;

– використання потенційних робітників для нелегального переправлення через державний кордон матеріальних, історичних, культурних та інших цінностей, заборонених обігом предметів, речовин тощо;

– нелегальне працевлаштування (з легальним перетинанням кордону (під виглядом туриста, особи, яка відвідує родичів));

– нелегальне працевлаштування з нелегальним перетинанням кордону (використання корупційних зв'язків, у зонах послабленого контролю прикордонних служб тощо).

Той факт, що нелегальна міграція, як незаконне переміщення через державний кордон осіб відбувається під контролем організованих злочинних угруповань з корумпованими зв'язками в органах влади, підтвердила й Н.В. Бондаренко [12, с. 37].

Крім того, останнім часом у зв'язку із масовою міграцією населення України за кордон з метою пошуку роботи, поширився такий вид шахрайства, як «працевлаштування» під виглядом надання туристичних послуг. Така діяльність в основному характерна для західних регіонів, в яких є чимало турфірм, для яких туристична діяльність є прикриттям для здійснення шахрайських дій [13, с. 296].

Висновки. Отже, способи вчинення злочинів, пов'язаних із працевлаштуванням за кордоном, багато в чому залежать від обстановки, що склалася як в Україні, так і в іноземній державі, в якій особа планувала працевлаштуватися. На вибір способів також впливають особистісні характеристики осіб, які вчиняють злочини та у відношенні яких такі злочини вчиняються. Існує безліч злочинних схем у сфері працевлаштування за кордоном, а зі зміною соціально-політичної, фінансово-економічної ситуації змінюються й удосконалюються способи злочинних дій, які набувають нового змісту. Між тим, питання щодо способу вчинення злочину ніколи не втраять своєї актуальності, оскільки відомості про способи вчинення злочинів певної категорії є необхідною передумовою їх розслідування.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Колесниченко А. Н. К вопросу о понятии способа совершения преступления в криминалистике / А. Н. Колесниченко, А. Н. Савченко // Вопросы криминалистики и судебной экспертизы. Душанбе, 1962. С. 62.
3. Зуйков Г.Г. Криминалистическое учение о способе совершения преступления: автореф. дис... докт. юрид. наук: 12.00.09. М., 1970. 31 с.
4. Еникеев М. И. Юридическая психология: Учебник для вузов. / М. И.Еникеев. М.: Изд. группа НОРМА-ИНФРА, 2001. 517 с.
5. Панов Н. И. Способ совершения преступления и уголовная ответственность. Харьков. Вища школа. 1982. 161 с.
6. Пясковський В.В. Спосіб учинення злочину як елемент криміналістичної характеристики умисного вбивства батьками, родичами або особами, на яких покладено обов'язки з її виховання. Криміналістичний вісник • № 1 (25), 2016. С. 69-73.
7. Колесниченко А.Н. Криминалистическая характеристика преступлений: учеб. пособ. / А. Н. Колесниченко, В.Е. Коновалова. Харьков : Юрид. ин-т, 1985. 92 с.
8. Мудюгин Г. Н. Версии об объективной стороне преступления / Г. Н. Мудюгин // Планирование расследования преступлений. М., 1957. С. 65-66.
9. Криміналістика : підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / [за ред. В.Ю. Шепітька]. 2-ге вид., перероб. і допов. К. : Вид. дім «Ін Юре», 2010. 496 с.
10. Зав'ялов С.М. Спосіб вчинення злочину: сучасні проблеми вивчення та використання у боротьбі зі злочинністю Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / НАВС. К., 2005, 20 с.
11. Шкрибайло М. В. Поняття та криміналістична класифікація шахрайств у сфері працевлаштування. Прикарпатський юридичний вісник. Випуск 2(8), 2015. С. 186-189.
12. Бондаренко Н.В. Кримінологічна характеристика та запобігання нелегальній міграції в Україні: дис... канд. юрид. наук.: 12.00.08. Межрегіональна академія управління персоналом. Київ. 2018 217 с.

13. Нестерова І.А. Способи шахрайства в сфері туристичного бізнесу України // Часопис Київського університету права. 2011/1. С. 295-298.

Надійшла до редакції 27.11.2019.

References

1. Konstitutsiya Ukraini: Zakon Ukraini vid 28 chervnya 1996 roku № 254k/96-VR [The Constitution of Ukraine: The Law of Ukraine as part 28 of 1996 of Rock No. 254k] // Vidomosti Verkhovnoi Radi Ukraini. 1996. № 30. St. 141. [in Ukr.].
2. Kolesnichenko, A. N. (1962) K voprosu o ponyatii sposoba soversheniya prestupleniya v kriminalistike [On the concept of the method of committing a crime in forensics] / A. N. Kolesnichenko, A. N. Savchenko // Voprosy kriminalistiki i sudebnoy ekspertizy. Dushanbe. S. 62. [in Russ.].
3. Zuykov, G.G. (1970) Kriminalisticheskoye ucheniye o sposobe soversheniya prestupleniya [Forensic doctrine of the method of committing a crime] : avtoref. dis... dokt. yurid. nauk: 12.00.09. M. 31 s. [in Russ.].
4. Yenikeyev, M. I. (2001) Yuridicheskaya psikhologiya [Legal Psychology] : Uchebnik dlya vuzov. / M.I.Yenikeyev. M.: Izd.gruppa NORMA-INFRA. 517 s. [in Russ.].
5. Panov, N. I. (1982) Sposob soversheniya prestupleniya i ugovnaya otvetstvennost'. [The method of committing a crime and criminal liability]. Khar'kov. Vishcha shkola. 161 s. [in Russ.].
6. Pyaskov's'kiy, V. V. (2016) Sposib uchinennya zlochinu yak yelement kriminalistichnoy kharakteristiki umisnogo vbivstva bat'kami, rodichami abo osobami, na yakikh pokladeno obov'yazki z ii vikhovannya. [The way to learn how to do crime is an element of the criminalistic characteristics of clever driving by dad, relatives, or any other person, on which the rules for securing crime are laid]. Kriminalistichniy visnik • № 1 (25). S. 69-73. [in Ukr.].
7. Kolesnichenko, A.N. (1985) Kriminalisticheskaya kharakteristika prestupleniy [Forensic characteristics of crimes] : ucheb. posob. / A.N. Kolesnichenko, V.Ye. Konovalova. Xar'kov : Yurid. in-t. 92 s. [in Russ.].
8. Mudyugin, G. N. (1957) Versii ob ob'yektivnoy storone prestupleniya [Versions on the objective side of the crime] / G. N. Mudyugin // Planirovaniye rassledovaniya prestupleniy. M. S. 65-66. [in Russ.].
9. Kriminalistika [Criminalistics] : pidruch. dlya stud. yurid. spets. vishch. navch. zakl. / [za red. V.YU. Shepít'ka]. 2-ge vid., pererob. í dopov. K. : Vid. díim «Ín Yure», 2010. 496 s. [in Ukr.].
10. Zav'yalov S.M. (2005) Sposib vchinennya zlochinu: suchasní problemi vivchennya ta vikoristannya u borot'bí zí zlochinnistyu. [How to cope with zolochina: present problems of vivcheniya and vikoristannya at the battle with zlochinnistyu]. Avtoref. dis. ... kand. yurid. nauk: 12.00.09 / NAVS. K., 20 s. [in Ukr.].
11. Shkribaylo, M. V. (2015) Ponyattya ta kriminalistichna klasifikatsiya shakhraystv u sferi pratsevlashtuvannya. [Poniattya kriminalistichna klasifikatsiya shahraysh at the sphere pratsevlashtuvannya]. Prikarpat's'kiy yuridichniy visnik. Vipusk 2(8), 2015. S. 186-189. [in Ukr.].
12. Bondarenko, N. V. (2018) Kriminologichna kharakteristika ta zapobígannya nelegal'níy mígratsíi v Ukraíni [Criminological characteristics and illegal immigration in Ukraine] : dis... kand. yurid. nauk.: 12.00.08. Mezhhregional'na akademíya upravlínnya personalom. Kíiv. 2018 217 s. [in Ukr.].
13. Nesterova, Í. A. (2011) Sposobi shakhraystva v sferi turistichnogo bíznesu Ukraíni [Methods of Shakraism in the field of tourist business in Ukraine] // Chasopis Kíiv's'kogo uníversitetu prava. 2011. S. 295-298. [in Ukr.].

SUMMARY

Pavlik M. P. Description of crimes related to employment abroad. The article deals with the scientific approaches to the identification and classification of ways of committing a crime, investigating the forensic features that shape the ways of committing crimes related to employment abroad.

It is emphasized that the progressive changes in the structure of crime and the emergence of new modern methods of action, including in the field of employment, have made it difficult for the state to fully protect the above citizens' rights. With the aim of obtaining more attractive living and working conditions abroad, most of Ukraine's population migrates in search of a better life and high-paying jobs. As is well known, high demand always leads to a number of proposals, including by unscrupulous actors who commit criminal acts. The aforementioned calls for effective measures to be taken to solve the problems of finding and investigating crimes related to employment abroad. Instead, disclosure of a crime is impossible without explaining how it is committed, which is a key element in the development of any methodologies and represents a system of deterministic actions that includes a criminal outcome.

Attention is given to describing ways, to find out their peculiarities, to determine the factors that influence their formation, on the basis of which they are systematized. All types of criminal offenses in the area of employment abroad are classified according to four criteria: depending on the subject of the crime; depending on the level of public danger; depending on the duration of the action, depending on the nature of the action. However, it is emphasized that employment activities are in most cases hidden from unauthorized persons and inaccessible to law enforcement agencies, and the ways of actions of criminals are constantly being improved, depending on changes in the legal field and in the socio-economic direction.

Keywords: *fraud, employment abroad, agreement, methods of fraud, employer, employee.*

УДК 343.985 : 343.35

DOI: 10.31733/2078-3566-2019-4-236-243

Первій В. Ю. ©

викладач

(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ВИЯВЛЕННЯ ТА ДОКУМЕНТУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

Досліджено загальне питання виявлення та документування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. На підставі аналізу наукової літератури розглянуто особливості виявлення та документування вказаної категорії злочинів. З урахуванням досвіду реалізації нового кримінального процесуального законодавства та практики роботи підрозділів національної поліції розкрито особливості, а також специфіку проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, яка полягає у невідкладному застосуванні комплексу процесуальних засобів збирання доказів, а також використанні спеціальних знань.

На основі розглянутого матеріалу сформульовано висновки, спрямовані на вдосконалення роботи слідчих підрозділів під час виявлення та документування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Ключові слова: *службова діяльність, професійна діяльність, публічні послуги, виявлення злочину, документування злочину.*

Постановка проблеми. Враховуючи неоднозначність та активність політичних, соціальних та інших процесів, що відбуваються у суспільстві останні кілька років, питання боротьби зі злочинами, що вчиняються у сфері службової діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, все частіше знаходяться в центрі уваги як представників активного громадянського суспільства, так і правоохоронних органів держави. Вказані діяння посягають на встановлений порядок функціонування у сфері реалізації особами своїх службових повноважень, тим самим порушуючи конституційні права людини та підриваючи авторитет державного апарату й апаратів органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань, підприємств, установ або організацій незалежно від форм власності.

Це відбувається з кількох причин. По-перше, досліджувані злочини досить близько межують із корупційними проявами, а інколи загалом є головною складовою корупційних

© Первій В.П., 2019

vita.perviy85@gmail.com